

А
шэб,
айгад
нэш да
ороогүй
рээб. Нэг
жүүлгүү
дэшини
элдэсэн
алдуулаа
айба. Нү
л тэр
жуурмаг
дэдэ на
тахажан
гэдэр
гн гэнэ
ахуулида
эдэнэй
б.
п да,
нэрье
нээр
айшад
нэртэй
нээр оро
айшо
ахаб.
Ухэртөө
гөөб. Т
нажа
а
ахла
жэ гар
жэлэй
ай «М
лэгшан
ндорж
найма
тэдэ к
ржа, х
эн оло
жа О
хэбтээ
нын ай
ой Цыд
артели
а тоно
мянга
чун лэ
барта
э мүн
ингээд
ай худ
длоно»
үдье
зүүлж
е үнэ
ка.
Василь
а Серг
Игумен
срнок
очко
а
та
инчино
юм.
дай Б
тэхи М
а Мо
ой пор
одбо
аборт
гэши
жэ, т
болзор
үлбэ.
АНОВ
ска ар
маан
цинууд
эзлүү
эрэглэ
костю
тануу
Ленин
5, уя
салаа
лтээр
орон-1

Бүхү оронуудай пролетаринар, нэгэлэгтэй

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-тэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй
Верховно Сөвөдэй ба ВКП(б)-тэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 49 (5714)
МАРТЫН
4
ПЯТНИЦА
1949 он
Сэн 20 мүнгэн

СССР-эй Министруудэй Сөвөдэй Түрүүлэгшэ Советскэ Союзай Генералиссимус Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Москва, Кремль

СТАЛИНСКА АНХАРАЛ

«1949 оной мартын нэгэнхэ хойшо нитын хэрэглэй эд товарнуудта гүрэнэй рознично сэнгүүдэ шэнээр химдаруула тухай» СССР-эй Министруудэй Сөвөдэй ба ВКП(б)-тэй Центральна Комитетдэй тогтоолы бүхү советскэ арад, тэрэ тоодо Бурят-Монголой ажалда, онсо ехэ омгорхол ба баяртайгаар угтаба.

Энэ түүхэтэ хэмжээ-ябуудга болбол манай ороной экономика хушэ шадалай маша түргэнээр хүгжэж байнады бодото гэршэ, ажалда байдалье бүри дайжаруула тухайда большевистскэ партиин, советскэ правительствын ба нүхэр Сталиной сар үргэлжэ, халуун анхарал табидаг үрэ мүн.

Советскэ гүрэнэй түрибэлгүй ехэ хүсэтэй байнады толотомо гэршэ

МОСКВА. (ТАСС). Сталиной нэрэмжэтэ московско автозаводойхид нитын хэрэглэй эд товарнуудай сэнгүүдэ шэнээр химдаруула тухай ВКП(б)-тэй ЦК-гэй ба Министруудэй Сөвөдэй тогтоолой радиооор дамжуулагдахадан тон ехэ анхаралтайгаар шагнаба.

«Шасси» ба «Задний мост» гэжэ цехүүдтэ суглаанууд болобо. Партийной секретарь нүхэр Зубов гэжэ партиин ба советскэ правительствын туйлай ехэ анхарал оролдог тухай, ажалшадай материална тэнгилэн байдалай ургалта тухай хэлэб. Нүхэр Зубов өөрынгөө үгэ соо нигэжэ тэмдэглэб:

Советскэ хүнүүд хадаа арайлайгаа ажахыг хүсэн түгэлдээр хүгжөөхэ хэрэгтэ гайхамшаг амжалтанууды туйлажа байна. Дайнай уршагта хойшо-онгоо Советскэ Союз дотор эрдшүүд усагдахадан, эд товарнууды түгэлдэрилгэ улам ехээр ургана, түрэнэй ба кооперативна худалдаанаймаан үдэрхөө үдэртэ үргэлжэ, элдэ хэрэгсэлүүд ба эдэ-хоолой эйлүүдэй үнэ сэнгүүд 1947 оноо хойшо хэдэ дайш химдаруулагдаа.

Өнөөн тушаа ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ба ССР Союзай Министруудэй Сөвөдэй тогтоол дотор нигэжэ хэлэгдэ: «СССР-эй Арадай ажахын саашадаа хүгжөөнтэй, нитын хэрэглэй эд товарнууды үйлдбэрилгэн ургангайта ба 1948 оной хоорондо хахадта продукциянын үнэ химдаруулаар шэнэ туйлануудай бөлүүдэгдэнэй дашарамдан, үргэн хэрэглэй эд товарнуудай сэнгүүдэ шэнээр химдаруула арга-боломжо бин болоо. Тигэжэ СССР-эй Министруудэй Совет ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол үнэ сэнгүүдэй 1948 ондо эхилэгдэн шэнэ химдаруулгы 1949 оной мартын 1-дэ «буримтын» бөлүүлхэ гэжэ шийдхээ».

Рознично худалдаа-наймаанай бүхү секторнуудээр юмээнэй сэнгүүдэ мүнөө шэнээр химдаруулахаа эхилэй турша соо арад зонмай 71 миллиард шахуу түхэрэй ашагта хүрэхэ болоно. Энэнтэй хамта, колхозно ба кооперативна рынок дээрэ юмээнэй сэнгүүд мүн лэ хүнүрхэ байна. Тэрэшэлэн түхэ-

— Сэнгүүдэй анха түрүүн химдаруулагдахадан ашаар арад зон болбол 86 миллиард шахуу түхэрэй ашагта хүрөө хэн. Сэнгүүдэ мүнөө шэнээр химдаруулагдай ашаар бидэнэр болбол 71 миллиард шахуу түхэрэй ашагта хүрэхэбди. Гансал манай социалистическэ орондо ажалшадта эды шэнээн ехэ анхарал оролдог гаргагдаг байна бшуу.

Трибунада мастер нүхэр Летовченко гарана.

— Парти ба правительствын тогтоолы үнэ зүрхэнэй баяр баясхалангаар угтанабди. Энэ тогтоол хадаа советскэ түхэрнэгэ бэхижүүлгэдэ, хүдэлмэришэд ба албаагайгай бодото салин хүлэнэй дээшлэлгэдэ шэнэ алхам мүн болоно. Капитализмын оронуудта эдэ-хоолой продуктуудта ба промышленна эдлэлүүдтэ карточканыудай үшөө болоулагдаагүй бунхада, манай советскэ орондо мүнүнэй реформо хэглээн, карточканыуд болоулагдахадан ба нитын хэрэглэй продуктуудай сэнгүүд хоер удаа химдаруулагдахадан байна. Энэ тогтоол болбол манай Эхэ ороной түрибэлгүй ехэ хүсэтэй байхынь, ажахын социалистическэ системн үлэмжэ байн байхынь үшөө дахин эли тодоор харуула.

БМАССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиумэй Указ

Олон хүүгэдтэй эхнүүдэ «Эхын алдар» гэжэ орденууд ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

- СССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиумэй 1944 оной августын 18-ай Указай үндэсээр, СССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиумэй үмэнхөө шагнаха гэбэл:
- Найман хүүгэдэ түрэн ба хүмүүжүүлэн эхнүүдэ «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ ХОЕРДОХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР:**
1. Игуменова Арина Нефедьевна — Кяхтын аймагай Чикой поселогой гэрэй эзэн эхэнэр.
  2. Долоон хүүгэдэ түрэн ба хүмүүжүүлэн эхнүүдэ «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ ГУРБАДАХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР:
  1. Бутина Аграфена Николаевна — Городок городской гэрэй эзэн эхэнэр.
  2. Лизунова Марфа Елистратовна — Кяхтын аймагай Каперанка тосхой гэрэй эзэн эхэнэр.
  - Зургаан хүүгэдэ түрэн ба хүмүүжүүлэн эхнүүдэ «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ НЭГЭДЭХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯР:
  1. Игуменова Александра Иннокентьевна — Кяхтын аймагай Сухын заводой хүдэлмэрилгшэ.
  2. Неволина Екатерина Николаевна — Кяхтын аймагай Кяхтын МТС-эй хүдэлмэрилгшэ.
  3. Расторгуева Валентина Ефимовна — Кяхта городской гэрэй эзэн эхэнэр.
  4. Тугаринова Вера Николаевна — Городок городской гэрэй эзэн эхэнэр.
  5. Черноярва Глафира Иннокентьевна — Кяхтын аймагай Ворошиловой нэрэмжэтэ колхозой гэршүүн.

Гансахан лэ эрхим шанартай продукция гаргахад

ГОРЬКИЙ. (ТАСС). Эдэ-хоолой ба промышленна эд товарнуудай сэнгүүдэ шэнээр химдаруула тухай парти ба правительствын тогтоолы эндэхи ажалшад туйлай ехэ баяртайгаар угтаба.

Ленинэй нэрэмжэтэ заводой коллективэй банал бодолы элэрхэйлэн, мастер-стахановец нүхэр Рыжков суглаан дээрэ нигэжэ мэдүүлэ:

— Парти ба правительствын анхарал оролдолгын харьбуда бидэнэр, манай халаанай бүхү токарнууд сталинска табанжэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсбэе болзорхоон үрид дүргэхын түлөө социалистическэ мурьсөө бүри эршэмтэйгээр дэлгэрүүлхэ гэжэ шийдэбди. Энэньхэ хойшооо манай токарь бүхэн гансахан лэ байн ба эрхим шанартай продукция гаргаха байна!

— Үнэ сэнгүүдэй нигэжэ химдаруулагдахада, бүлэ бүхэн материална байдалайнгаа саашадаа найжаралгы бодотоор мэдэрхэ байна. Би олон үхибүүдэй эхэ байна. Эд товарнуудай сэнгүүдэ дахинаа химдаруулаан ябадал болбол бидэ бүгэдэндэ гайхамшагта сталинска бэлэг мүн болоно, — гэжэ стахановка Сорокина мэдүүлэ.

Патриодуудай уялганууд

ПЕТРОВЗВОДСК. (ТАСС). Карело-Финскэ республикын ажалшад парти ба правительствын тогтоолы тон ехэ баяртайгаар угтаба. Хаа-хаангүи суглаанууд ба хөөрөлдөөнүүд үнэгэрэгдэжэ байна.

Карельскэ модо бэлдэхэлшэдэй хэдэн олон коллективүүд парти ба правительствын тогтооло харюу болгон март хары модо бэлдэхэлшэд модо бэлдэхэлшэй хүдэлмэришэд болбол хаа-хаангүи дээшлүүлэгдэн уялганууды абажа байна. Тэдэнэр хада март харын туршада модо бэлдэхэлшэ ба таллуулгын сезонно түсбэе дүүргэхэ гэжэ шийдэб.

Манай ороной хүгжэлтын ба халбаран мандалгын хэрэгтэ ахадгүй үнэн хайхан, сэгнэшгүй ехэ туһаламжа үзүүлэн, оролдог гаргаһанай түлөө Танда ба Танаар дамжуулан СССР-эй Правительствода бүхү монгол арадай, МНР-эй Правительствын ба миний өөрынн үмэнхөө тон халуун баясхалангы Монгол Арадай Республикын ба Советскэ Союзай Министруудай Сөвөдэй хуорондо хани барисаатай байха ба харилсан туһалалсаха тухай договор, мүн экономика болон культурна хани харилсан тухай хэлсээнэй баталагдааар гурбан жэл болоһоной ойн үдэр тогтоон абахытнэй гуйха байна.

Манай правительствонуудай хоорондо 1946 оной февральда баталагдаһан договор хада монгол ба советскэ арадуудай эбдэршгүй хани барисаанай саашадаа бэхижэлгээр тэмдэглэгдэн ба Монгол Арадай Республикын саашанхи экономика, культурна хүгжэлтын бата найдабарн, арадуудай хоорондын эб найрамдал ба аюулгүй байдалье батажуулгада, ехэ ба бага арадуудай гүрэнэй суверенитет болон тэгшэ эрхы сахижа, бэхижүүлхэ ябадалда зориулагдаһан Советскэ Союзай гададын үнэн зүб политикын агуухэ принципүүдэй шэнэ гэршэ мүн болоно.

МНР-эй Премьер-Министр Маршал ЧОЙБАЛСАНДА

Манай оронуудай хоорондо хани барисаатай байха ба харилсан туһалалсаха тухай договорой гурбан жэлэй орой дашарамдуулан, хани енохой амаршалга хүргэһөнэй түлөө Танда ба Танаар дамжуулан Монгол Арадай Республикын Правительствода баясхалан хүргэнэб.

Энэ договор ба манай оронуудай хоорондох хани харилсаа саашадан үргэдхэн хүгжөөлгө хада манай арадуудай хоорондын хани барисаа батадхаха ба эдэнэй ажана хайхан байдалай хүгжэлтэдэ алба хэхэ байна гэжэ найданаб.

И. СТАЛИН.

АЖАЛШАД ТУХАЙ СТАЛИНСКА АНХАРАЛДА ХАРЮУ БОЛГОН АЖАЛЛАЯ!

Советскэ хүнүүдэй патриотическа уялганууд

Стахановска вахтада жагсана

1949 оной мартын 1-нэ хойшо нитын хэрэглэй эд товарнуудта гүрэнэй рознично сэнгүүдэ шэнээр химдаруула тухай СССР-эй Министруудэй Сөвөдэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолы Улан-Удэ городской Городской районы Ажалшад аймагтар ехэ хүжоун баяртайгаар угтаба.

Жэшээлхэдэ, городской промышленна комбинатай коллективийхид өөһэднэгэ доторой арга-боломжы тооложо үзээд, жэлэйнгэ түсбэе Агуухэ Октябрскэ социалистическэ революциин 32 жэлэй ойн үдэртэ 104 процент дүүргэхэ гэжэ шийдэбди. Митинг дээрэ үгэ хэлэһэн слесарь-стахановец нүхэр Багаев гэжэ жэлэйнгэ программые Агуухэ Октябрин 32 жэлэй ой хүртээр 200 процент дүүргэхэ, бүтээн гаргадай продукцияна хары арые найжаруулахаа гадна, тэрэнэй үнэ сэнгэе доошолуулаб гэһэн уялга абаба.

Горпромкомбинатай слесарна механическа мастерской коллективтэй гэршүүдэй үмэнхөө үгэ хэлэһэн нүхэр Кушева гэжэ жэлэйнгэ программые ноябрь соо 135 процент дүүргэхээр уялга абаад, энэ үдэрхөө эхилжэ стахановска вахтада жагсахы бүхү гэршүүдэ уялгаба. Энэ дуралхынь тус коллективтэй гэршүүдэ бүри мүнэн хайшаагаа.

Тэрэшэлэн хлехкомбинатай коллективтэ митинг эхэһэн политическэ ба ажалай дэбжэлтэтэйгээр үнэгэрөө.

Ликеро-архивной заводой стахановец-печник нүхэр Непомнящий гэшэ дүлэтэмэ халуун үгэ хэлэбэ. Нитын хэрэглэй эд товарнуудта үнэ сэнгүүдэ шэнээр химдаруулаан тогтоолой харюуда үдэрхөөгэ нормые хоодоо 150 процент дүүргэхэб гэжэ уялга абаа.

Мүн тэрэшэлэн № 1 хлехзаводой, кондитерска фабрикын, «Труд» гэжэ олзборилгын артелиин, олололой фабрикын болон бусад предприятийнуудта үргэн нитэ ажалшад эдбэхи хабалсалгалтайгаар митингүүд боложо, тэндэ байлсагшад дайнай бүлэй сталинска табанжэлэй түсбэе болзорхоон үрид үлүүлэн дүүргэхээр шэнэ-шэнэ уялганууды абаһан байнаб.

П. Разуваев, ВКП(б)-гэй райкомой пропаганда ба агитациин таһагы даагша.

Угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаба

ИВОЛГА. (Телефоноор агаба). Нитын хэрэглэй эд товарнуудта гүрэнэй рознично сэнгүүдэ шэнээр химдаруула тухай Советскэ правительствын ба большевистскэ партиин түүхэтэ тогтоолы аймагай ажалшад угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаба. Мартын нэгэнэй үдэр аймагай центртэхи бүхү эмхи-зургаануудта, нотагай промышленностиин предприятийнуудта олон тооной ажалшад митингүүд үнэгэрэгдөө. Мартын 2-ой үдэр бүхү колхозуудта нимэ митингүүд болобо.

Иволгын МТС-тэ болоһон митинг угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнэгэрэгдөө.

Митингдэ хабаадагшад болбол тракторнууды заһабарилха түсбөө энэ оной мартын 5-да эрхим шанартайгаар дүүргэхэ. Хабарай таригы хана саг соон үндэр шанартайгаар үнэгэрэн, ерэхэ жэлдэ Москвада нээгдэхэ Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадалсаха эрхэ олохын түлөө тэмсэхэ гэһэн уялганууды абаад.

А. Нагаслаев.

«Нитын хэрэглэй эд товарнуудта гүрэнэй рознично сэнгүүдэ шэнээр химдаруула тухай» СССР-эй Министруудэй Сөвөдэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтооло зориулагдаһан митинг Улан-Удын олололой фабрикада болобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (сүүн гарлаа) райкомой партинай кабинетые даагша нүхэр В. Фишев газетэдэ толилогдон тус тогтоолы уншажа байна.

М. Митингтэй фот.

Эрхим хайнаар хурахабди

Доржи Банзаровой нэрэмжэтэ педагогическа институтай студентнэр болон научна хүдэлмэрилгшэдэй митинг мартын 1-дэ болобо. Тэрэн дээрэ партинай эхин организациин секретарь нүхэр Тышкилов парти ба правительствын түүхэтэ тогтоолтой коллективийн гэршүүдэ танилсуулаа.

Митингдэ хабаадалан студентнэр «отлична» ба «хайн» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр хуралсалайнгаа программые дүүргэхэбди гэһэн уялга абаба.

Ч. Намжилов.

БМАССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиумэй түрүүлэгшэ, Д. ЦЫРЕМПИЛОН, БМАССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиумэй секретарь В. ОСТРОВСКАЯ. 1949 оной январин 24.

ҮНДЭР БА ТОГТУУРИТАЙ УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

Б. А. ЛОБСАНОВ, ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь

***

Манай ороной эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигууд, МТС-үүд ба совхозуудай хүдэлмэрилгшэд болбол «Дайнай» нүүдэл хүдөө ажыхы хүгжөөх хэмжээнүүд тухай ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй түүхэтэ тогтоолы бодото дээрэн бэлдүүлхын түлөө тэмсэж, үнгэрэгшэ 1948 он соо хүдөө ажыхы нэргээн болхоохо ба хүгжөөх, манай агууехэ Эхэ ороной экономика хэсэ шадалы саашадан бэхжүүлхын талаар гайхамшгата амжалтанууды туйлаһан байна.

БМАССР-эй 25 жэлэй ойтой дашарамдуулан нүхэр Сталинда бэшэйн бэшэг соогоо абанан уялгануудаа дүргэжэ, манай республикын олонхи колхозууд хадаа сагай уларилэй зохилгүй байбашы наань, 1948 ондо муу бэшэ ургаса ургуулан байгаа. Жэшээнь, Хэжэгийн аймагай «1 мая» колхоз 469 гектар талмай дээрээ гектар бүхэнэй 78 пүүд орооһото тарна ургуулан абаа. Мухаршэбэрэй аймагай Сагаан Шулуутайн сомоной Лэнинэй нэрэмжэтэ колхозой 1-дхи полевой бригада 120 гектар участка дээрэ гектар бүхэнэй 100 пүүд шэнисэ ургуулаа. Бичурин аймагай «КИМ» колхозой Ульзутуевай звено 92 гектар талмай дээрээ гектарай 120 пүүд шэнисэ

хуряан абанан ба 20 гектар талмай дээрээ гектарай 186 пүүд шэнисэ ургуулан байна. Иймэ жэшээнүүд Кабанскын, Байкало-Кударын, Хорин ба бусад хэдэн аймагуудта үсөөн бэшэ байна. Энээн дээрээ манай республика таряа бэлдэхэлэйгээ гүрэнэй түсэбье болзорхоон урид—ноябрын 2-то дүргэжэ шадан байх юм. Тэрэ үдэртэ 1947 онойхидо орходоо гүрэндөө 427 мянган пүүд таряан үлүү дээшэ тушаагдан байба. Шэнисэ ба хара таряан гэрэнимэ тон шухала эдэ-хоолой культуранууд 1947 онойхидо орходоо 725 мянган пүүдээр үлүү дээшэ тушаагдан байна.

Тинбшье республикын олон тоото колхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ бага ургаса абанан ба энээн дээрээ бүхэ таряа бэлдэхэлэйгээ түсэб дүргээгүй, үрбэ хүрэнгөөр өнөдөгөө дүрэнээр хангажа шадаргүй, колхознигуудай ажалта дүрэнүүдтэ багахан хэмжээтэй таряа хубаанан байна. Манай республикын партийна организационууд, советскэ ба хүдөө ажыхын органууд, колхозууд ба МТС-үүд энэ ушар дээрээ бодото шухала тобшололиуды гаргажа, мүнөө жэлдэ таряанайгаа ургасы эрид дээшлүүлэх ябадал хангаха уялгатай болоно.

Хабарай тарилга хүрэтэр үлээн энэ саг соо механизаторска кадрнуудай хургуулинуудта ба сэхэ МТС дээрэ трактористнууд болон бригадирнууды бэлдэхэ, мүн богони болзорой курсанууд ба семинарнуудта нийтын мэргэжэлэй кадрнууды — звеньеводууд, селкэжшэд, яровизаторнууд гэхэ мэргэжэлэй бэлдэхэ шухала. Колхознигуудай агротехническэ хуралсал үргэнээр эрхилхэ, полеводческо ба тракторна бригадануудай хүдэлмэрилгшэдтэ агротехникэ ба мичуринска агробиоло-

гийн талаар ойлгогдосотой олон лекцинууды хэхэ хэрэгтэй. Советскэ агрономическа наукын амжалтанууды ба хүдөө ажыхын түрүү хүнүүдэй дүй дүршэлүүды нэбтэргүүлхэ пропаганды агрономууд, механикууд, милинаторнууд, мүн хүдөө ажыхын новаторнууд — түрүү бригадирнууд, звеноводууд, трактористнууд тоглохой еһотой.

Хабарай тарилгын амжалта болбол ажал хүдэлмэрине шадамгай найнаар эмхидхэн, хүнүүды зүб найнаар хубаарилан табибан дээрээ дулдыда юм. «Бригаданууд дотор звеноноуды тогтожо, тэднээр пропащной, техническэ, овошной культуранууды ба үрбэ хүрэнгын участогууды, мүн таарамжатай газарнуудта орооһото культуранууды бэхлэн үгэхэ хэрэгтэй» гэжэ ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленум тогтоон байна. Бүхы колхозууд болбол саг үргэлжин бригаданууд ба звеноноудтай байха, тэднэй состав ходо ходо нэлгэжэ байдаг ябадалы эрид усадхаха еһотой.

МТС-үүд ба колхозуудай хүдэлмэрине найжаруула

Республикын МТС-үүд болбол тракторнууд ба прицепной машинануудаа үндэр шанартайгаар хабарилан, полевой хүдэлмэринүүдтэ саг соонь бэлэн болгохо еһотой. Машинно-тракторна паркын захиарилгы болзорхоон урид, сохолом хэлээд, энэ оной мартын 10 хүрэтэр — СССР-эй Верховно Советэй V сессин нэргэлхэ хүрэтэр дүргэхын түлөө социалистическэ мурсыөө дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй байна.

МТС-үүдэй хүтэлбэрлэгшэд ба партийна организационууд болбол нефтепродуктууды саг соонь асарха, газогенераторна тракторнуудта түлээ дүргэнээр бэлдэхэ уялгатай. Мүн бүхы тракторна бригаданууды трактористнууд, прицепнигүүд, горючий шэрэгшэд болон бусад шухала хүнүүдээр ханган бүридүүлхэ, ойрын сагта бригада бүхэнэй үйлдбэрин даалгарины зохоожо, бригадануудтын хүргэхэ шухала, тэрэн соогоо бригадын хэхэ хүдэлмэринүүдэй хэмжээн, болзорнуудын ба шарайн показателнууд, горючий гаргашалгын нормонууд ба лимитүүд хараалагдан байха еһотой.

Колхозууд ба МТС-үүдэй хоорондох договоры сахиа ябадал болбол 1949 ондо үндэр ургаса абанан түлөө амжалтата тэмсэлэй шухалын шухала эрхэ нүхсэлынь мүн байна. Аймагуудай организационууд ба МТС-үүдэй директорнууды политическэ талаар орлогшод болбол колхозууд ба МТС-үүдэй хоорондох договорнууды саг соонь баталха, тэдэ договорнууды нарын шангаар сахиха ябадал хангаха еһотой.

1949 оной ургасын түсэбье дүргэхэ ба үлүүлэн дүргэхын түлөө тэмсэлы эли тодорхой ба зорилго түгэлдэр болгохын түлөө бүхы аймаг дээрэ, мүн колхоз бүхэн дээрэ тон найнаар бодожо гаргаһан ба научна үндэһэ баримтатой агротехническэ түсэбэ зохоохо шухала байна. Аймагуудай организационууд болбол мүнөө жэлдэ ургасы дээшлүүлхэ тодорхой хэмжээ-ябуулгануудай түсэбье колхоз ба МТС бүхэндэ зохоохо ба тогтоон абаха ябадал хангаха еһотой. Эдэ түсэбүүд дотор үндэр ургасын түлөө тэмсэлэй тон шухала шата болохо хабарай тарилгы саг соонь ба үндэр шанартайгаар дүргэхэ хэмжээнүүд тон түртнэд хараалагдаха еһотой байна.

Эдэ хэмжээ-ябуулганууд дотор үбэ ногооной — олон жэлэй залаата ба бобово үбэнүүдэй тарилгатай зүб зохид севообородто оролго, үбэ ногооной үрбэ хүрэнгэ үржүүлгэ севообородой полинууд дээрэ культуранууды зүб найнаар хубаарилан тарилга ба культура бүхэнэй урда жэлдэн тарилгдаха зүйлнүүды зүбөөр шөлэн ололгодо гол анхарал хандуулагдан байха еһотой юм.

Мүн газарай хырбэ болбосооруулгын шарны найжаруула, газар тарялангай культуры дээшлүүлхэ ба үлэмжэ түрүү агротехническэ арганууды хэрэглэхэ ябадала баһал дугуугүй эхэ анхарал хандуула шухала. Жэшээлбэл, хаа-хаангай газараа 20—22 сантиметр гүнзэггээр халалха, хырбэ нимгэнэй таряанай газарнуудта бүхы хырбэнь эдмэжэ гүнзэггээр халалха, хойшо хойшоодо энэ хурьны үлэмжэ гүнзэгг болгохо, 1949 ондо бүхы газараа предпосажуудтай плугуудаар халалдаг болохо хэрэгтэй байна.

Ургасы дээшлүүлхэ хэмжээ-ябуулганууд дотор үндэр ургасын звеноноуды эмхидхэлгэ, С. К. Киселев, Л. П. Шурьгина ба Ш. Г. Ульзутуевай дүй дүршэлэй дэлгэрүүлгэ хараалагдаха еһотой ба мүнөө жэл соо тэднэй агротехническэ бүхы колхозуудта, үлэмжэ эхэ тарилгын талмай дээрэ нэбтэргүүлэн бэлдүүлхэ хэрэгтэй.

Мүн полинуудай ургасы дээшлүүлгын тон шухала арга габэл — уналуурин газарай талмай үргэдхэхэ, газараа уналынхаа урда тээ уналуурин системүүды ба уна тогтоолгын зүйлүүды бэлдхэн түхээршэ талаар бүхы хэмжээ-ябуулганууды саг соонь ба дүрэнээр эрхилхэ тээшэ онсо анхаралаа хандуула хэрэгтэй.

Эдэ бүхы хэмжээ-ябуулганууд болбол тон найнаар зохоогдон ба колхознигуудай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилгшэдэй суглаанууд дээрэ дэлгэрэнгүйгээр хэлсэгдэн байханаа гадна, заабол бодото хэрэг дээрэ бэлдүүлгэдэхэ еһотой. Хүдөө ногагуудай эрэгтэй ба эмэгтэй бүхы колхознигуудай, коммунистуудай ба комсомолецнуудай зорилго болбол дээрэ хараалагдан хэмжээ-ябуулганууды бодото дээрэн бэлдүүлхын түлөө эдэ-хитгэйгээр тэмсэхэ, үндэр ургасын түлөө, орооно таряан ба бусад хүдөө ажыхын продуктууды элбэг дэлбэг болгохын түлөө бүгдэ арадай поход эмхидхэхэ ябадал мүн болоно.

Үлүү дээрэ, эдэ бүхы бэлдхэлэй хүдэлмэринүүд хадаа колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудай хабарайгаа тарилгада хэр бэлэн байһанины шалгах ябадалаар дүргэхэ еһотой.

Республикын Министруудэй Советэй ба ВКП(б)-гэй Обкомой тогтоолой еһоор, аймгүйдсэкомууд ба ВКП(б)-гэй айкмууд болбол энэ оной мартын 10 хүрэтэр колхоз, МТС ба совхоз бүхэнэй хабарайгаа тарилгада хэр бэлэн байһанины бүхы талааны шалгах уялгатай. Тинн колхозуудай бэлдхэлы шалгахандаа, тэрэнтэй мурсысэжэ байгаа колхозуудай түлөөлгшэдис тус шалгалтада хабардуула ушартай.

Энэ шалгалтын дүнгүүд хадаа колхозуудта—колхознигуудай хамтын суглан дээрэ, МТС-үүдтэ — МТС-эй совет дээрэ ба совхозуудта — совхозой хүдэлмэрилгшэдэй үйлдбэрин зүблөөн дээрэ зүбшэгдэн хэлсэгдэхэ еһотой юм.

Республикын хүдөө ажыхын Министрство болбол аймаг аймагуудай колхозууд ба МТС-үүдэй хабарай тарилгада бэлдхэлэй шалгалтын дүнгүүды республиканска хэблэлдэ толилхын түлөө энэ оной мартын 15 хүрэтэр бэлдэхэ уялгатай байна.

Манай республика дотор хабарай тарилгы амжалтатгайгаар үнэргэхэ ба үндэр ургаса абанан түлөө бүхы шухала эрхэ нүхсэлүүд мүн. Нэлэнхы олонхи колхозууд яһала найнаар хахалагдан парнууд ба намарай парнууды мүнөө жэлэй хабарай тарилгада бэлдэн байна. Тракторнууд ба хүдөө ажыхын машинануудай парк яһала эхэ ба адуу мориндой, сарнуудай дутагдах үзэгдэнгүй, Тинмэдэ бүхы хэрэг хадаа бий байгаа аргаболомжонуудаа зүб найнаар хэрэглэхэ ябадал дээрэ байха юм.

Ногай партийна организационуудай, советскэ ба хүдөө ажыхын

органуудай зорилго болбол тарилгада бэлдхэлэй талаар гарбан дугуу дунданууды дүтын саг соо зайлуула, үндэр ургасын түлөө республиканска мурсысөө үгэхээн

Байгаалиһаа үршөөл хайра хүлээхгүй

1949 ондо үндэр ургаса туйлаха ябадал болбол дүтын жэлүүдтэ таряанай ургасы эрид шангаар ба үлэмжэ эхээр дээшлүүлхын тон шухала үндэһэ буури болохо еһотой. Манай колхозууд хадаа гансал мүнөөдэрэй гү, али нэгэ жэлэй тала хаража ябаха еһотой, харин холье хаража, хэдэн олон жэл соо ургасая дээшлүүлхын түсэб бодлогон зохоожо, эдэ түсэбүүд соогоо тон түрүүн ган гасуургай тэмсэхэ талаар хэдэн олон эмхидхэлэй, агротехническэ ба ажыхын хэмжээ-ябуулганууды хараалха еһотой.

Республикын колхозууд болбол байгаалин эрхэ нүхсэллэй дулдыдан, тэрэнэй мэдэл доро байха ябадалаа хагасан халаха, манай ороной түрүү областнуудай жэшээгээр тогтууртай ургасын түлөө үлэмжэ эдэбхитэй тэмсэл ябуулаха, газарай хырбэнэй сагай уларилэй байдалы зорилго түгэлдээр хубилгаха ябадала орохо сагынь болоо. Советскэ материалистическэ биологикын буури табишга, байгаалины хубилгаха агууехэ И. В. Мичурин нигжээ хэлэлэн байна: «Биднээр байгаали дэлхэйгэ үршөөл хайра хүлээжэ шадахагүйбди; тэрэнни байгаалиһаа абаха — манай зорилго гэшшэ».

Нүхэр Сталиной үсхэлээр тогтоон абтанан «СССР-эй европейскэ хубини талта губи ба ойто талаануудай районуудта үндэр ба тогтууртай ургасы хангахын түлөө таряанай газар хамгаалгын ой модо тарилга, үбэ ногоотой севообородууды нэбтэргүүлгэ, боолто хаалтанууд ба улан сөөрмүүды байгуулгын түсэбүүд тухай» СССР-эй Министруудэй Советэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1948 оной октябрын 24-эй түгэхтэ тогтоол болбол байгаалины хубилгаха зорилгы еһотойл революционноор, большевистическээр шиндхэхэ ябадалай эрхим жэшээ мүн байха юм.

Энэ тогтоол болбол тон түрүүндэ СССР-эй европейскэ хубини газарнуудта хабартай болошшы даань, тус тогтоол манда хабартай бэш гэжэ яашы болохогүй. Харин парти ба правительствээр хараалагдан байгаалины хубилгаха энэ агууехэ программа хадаа социалистическэ хүдөө ажыхы саашадан хүгжөөхэ үнэн зүб зам манда заан үгэнэ. Республикын партийна организационууд, советскэ ба хүдөө ажыхын органууд болбол хүдөө ажыхы хүтэлбэрлэхэ өөрынгөө бодото хүдэлмэрилгэ энэ документ дээрээ шухала шанартай тобшололнууды гаргажа абаха еһотой.

Байгаалины хубилгаха сталинска түсэб дотор үбэ ногоо тарилгатай севообородууды нэбтэргүүлхын хажуугаар гол зүйлын хадаа үндэр ба тогтууртай ургасанууды абаха, мал ажалда бата бэхи тэжээлэй база байгуулаха ба газар тарялангай культуры дээшлүүлхэ ябадала онсо удхашанартай поли хамгаалгын ой модо тарилга мүн болоно.

Таряанай газар хамгаалгын ой модо тариха ябадал ямар эхэ удхашанартай байхан тухай алдарт

Партийна организацинуудай зорилгонууд

Хүдөө ажыхы хүгжөөхэ эдэ үндэһэн зорилгонууды шиндхэхэ хэрэгтэ хүдөөгэй бүхы ажалшады элсүүлхэ шухала. 1949 ондо ба саашанхи жэлүүдтэ үндэр ургаса абанан түлөө тэмсэлдэ бүхэ эрэгтэй, эмэгтэй колхознигууды, МТС-үүд ба совхозуудай хүдэлмэрилгшэдэ элсүүлхэ талаар шиндхэхэ шанартай эрхэ нүхсэл болбол олонитын дундах ойлуулалжын үргэн хүдэлмэри ба социалистическэ мурсысөө эмхидхэлгэ мүн болохо юм.

Энэ талаар үндэр ургасын түлөө тэмсэлдэ колхозно олонитын ударидагшад, шэнэ ба түрүү хэмжээ-ябуулганууды үсхэлгэдэ ба эмхидхэгшэд болохо хүдөөгэй партийна организацинуудай, коммунистууд ба комсомолецнуудай үргэн тон эхэ байха юм.

Ажалай ба гүрэнэй жаг заршамы саашадан дээшлүүлхэ ябадал болбол колхозууды эмхидхэлэй ба ажыхын талаар бэхжүүлхэ, ургасы дээшлүүлхын зорилгонууды амжалтатгайгаар шиндхэхын зайлашгүй эрхэ нүхсэлнүүдэй нэгэн мүн болоно. Үнэн сэхэ колхознигууды али болохоор дэмжэхэ ба зоригжуулаха, тэрэ зураа колхозно ажыхы эдэн задагайруулагшады ба лодырнууды хайра гамгүйгөөр сохино хэрэгтэй. Ажалай жаг заршамы бэхжүүлхэ талаар колхозуудта ябуулагдажа байгаа хэмжээнүүды бэхлэхэ ба үргэлжлэхэ шухала.

кабанецуудай патристическа үсхэлы дэмжэхэ, мүнөө жэлэй хабарай тарилгада жэшээтэ найнаар дэхэ ба тэрэнни эмхигэй найнаар үнгэрэхэ ябадал мүн болоно.

советскэ эрдэмтэн, академик В. Вильямс нигжээ хэлэлэн байгаа: «Газарай хурьнэй шинг ногай барижа байдаг ой молон болбол сагай уларилэй ямаршы эрхэ бүр далай район бүхэнэй, област бүрэнэй хүдөө ажыхын газар тарялангайгуудай зайлашгүй нүхсэллэй болохо еһотой. Гандуу тала губи шэнэ шэнэ территориянууды ой модонй полосануудаар хүрээлэн, тэрэнэй нэгэн хамта колхозууд совхозуудай полинууд дээрэ түрүү агрономикын бүхы туйлалтанууд ашгадан хэрэгжэжэ байхада биднээр болбол манай түсэбтэ ажыхын байгаалин гэнтын ушарланууд нүлөө дороһоо эсселэн сүлөөл замаар, хүн түрэлтэнэй түхүүн үзэгдөгүй үндэр эхэ бүтээсэтэй хүдөө ажыхын үйлдбэрине байгуула замаар шата дамжан, хэлбэршгүйгээр урагшаа ябаха байнабди».

Республикын зарим аймагуудай газар тарялангай байдалы харин хада, ногайгайнгаа эрхэ байдала ба аргаболомжонууд дээрээ үлэмжэ дэлэн зарим колхозуудай полинууд дээрэ ой модо тариха, эльмөйдоо ганга ба голы эрвэнүүды бэлдхэжүүлхэ талаар хэмжээ-ябуулганууды ойрын жэлүүдтэ бэлдүүлхэ бэлдхэл мүнөөнөө хэжэ эхилхэ хэрэгтэй байһанины элгэ болоно. Иймэ ябуулганууд түрүүшын эмхидхэлдэ Кяхтын, Сэлэнгын, Эдэнгийн Иволгын ба мүн зарим талаар Хорин, Занграйн аймагуудта эрхилгэдэхэ ушартай.

Дээрэ дурсагдагша аймагуудын зарим колхозуудай газарнуудын хүдэлмээр дарагдажа, уры гангадэ абтажа, өөрынгөө шэмэтэ хурьдэй гээжэ байдаг байна, — тинмэдэ гэнэ онсозарай хурьнэй эгээн үржээлбэдэгшэ шоронй найрамай ба аадары колхозуунанда урдан, халхинда хиндэн байна. Хадаа — хурьнэй эрози гэдэг ябадал тэндэ үзэгдэжэ байна гэшшэ. Энэниинэ наана амгалангаар харуулажа, ямаршы хэмжээ абангүй байхы яашы болохогүй. Полинуудта таряанай хурьнэй эдэрхэ, халхинда ябадалтай хамаг бүхы арга эрхөөр Грэгээр ба хүсөөр тэмсэл ябуулгомоо эхилхэ хэрэгтэй. Тээд бүхы колхозуудта энэ тэмсэл габ гэшшэ гэжэ ябуулахан хэсүүтэй болохо тинмэдэ энэ хүдэлмэрине шата дамжуулан ябуулаха, энэ талаар дүй дүршэл хуряаха, тэрэнни шэнжэлэн шудалха, таряан нэбтэргүүлхэ шухала. Түрүүшээр манай колхозой гү, али бүлэг колхозоо газар дээрэ, жэшээнь, Сэлэнгийн аймагай Сүхын бүлэг колхозуудта мүн Кяхтын аймагай Киранай бүлэг колхозуудта ой модо тарилга эхилгэдэжэ болохо байна.

Республикын хүдөө ажыхын Министрство ба тэрэнэй мэдэл доро организацинууд, республикын Министруудэй Советэй дэргэлдэ ой молоной управлени, лесхозууд хүдөө ажыхын мэргэжэлтэн — агрономууд, мелноториууд, гидро-технигүүд ба бусад болбол энэ талаар шэнжээлгын хүдэлмэри ябуулаха, ой модо тарилгын хүдэмэридэ техническэ хүтэлбэри үзүүлхэ, модоной питомнигууды байгуулаха, шухала найн модо шэлээлохо, саженецууд ба үрбэ хүрэнгөө бэдэрхэ талаар колхозууд ба совхозуудта али болохо туһаламжа үзүүлхэ еһотой.

Республикын эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигууд, МТС-үүд ба совхозуудай хүдэлмэрилгшэд, хүдөө ажыхын мэргэжэлтэн болбол партийна организацинуудай хүтэлбэрдоро, газар тарялангай культуры дүтын жэлүүдтэ үндэр шатада үргэхэ, хүдөө ажыхын культурануудай ургасы эрид дээшлүүлхэ, мал ажалда хурдан түргэн хүгжөөхэ энэ ороной экономика хэсэ шадалы саашадан бэхжүүлхэ хэрэгтэ өөрынгөө хубитны оруулгашадаха ба оруулаха еһотой байна.

Социалистическэ хүдөө ажыхын шэнэ дэбжэлтын түлөө

1949 он болбол дайнай лүүлэй Сталинска табанжэлэй дүрбэдхи шиндхэхэ шанартай жэлэнь мүн. Энэ жэл соо, манай орон дотор социалистическэ хүдөө ажыхын талаар үзэгдөгүй эхэ шэнэ хүгжэлтэ туйлагдаха байһанины дамжаггүй. Энээндэ бата найдуула габэл үлэмжэ үндэр ургасанууды туйлахын түлөө дэлгэрэн бүгдэарадай мурсысөө мүн болоно. Имагтал хүдөө ажыхын социалистическэ системэ—эрхим найн техникээр ба Мичурин-Вильямс-Лысенкын түрүү советскэ агробиологическа наукаар эбсэжүүлэгдэнэн колхозууд, МТС-үүд ба совхозууд нимэ үндэр ургаса туйлажа шадха юм.

Орооно таряан ба хүдөө ажыхын бусад культурануудай ургасы дээшлүүлхэ, тэрэнэй валова хэмжээ эхэ болгохын түлөө, гүрэнгөө урдахы уялганууды болзорхоон урид дүргэхын түлөө ябуулагдажа байгаа областнуудай, хизариуудта ба республикануудай мурсысөөд эрхим найн буури ээлэхэ хэрэг болбол Бурят-Монголой республикын бүхы колхознигуудай ба хүдөө ажыхын бүхы хүдэлмэрилгшэдэй нэрэ түрын хэрэг мүн болоно.

Эрэхэ хабарай полевой хүдэлмэринүүды саг болзор соонь ба үндэр шанартайгаар дүргэхэ, газарай хурьнэй шинг ноиты дүрэнээр ашгаглаха, найрамай ба хубагай унаар таряанайгаа газары уналха, аймаг ба колхоз бүхэнэй газарай хурьнэй ба сагай уларилэй болон ногайгай онсо эрхэ байдалнууды анхаралдаа абажа культура бүхэнэй тэрэндэ үлэмжэ таарамжатай агротехническэ болзорнуудта тариха, —эдэ бүхы ябадалаар үндэр ургасын түлөө тэмсэл эхилхэ еһотой байна.

Ургасы дээшлүүлхын түлөө тэмсэлэй шухалын шухала шата болбол хүдөө ажыхын талаар тон шухала ажыхын ба политическэ кампани болохо мүнөө жэлэй хабарай тарилгада жэшээтэ найнаар бэлдэхэ ба тэрэнни эмхитгэйгээр үнэргэхэ ябадал мүн байха юм.

«Хабарай тарилгада колхозуудай, МТС-үүдэй ба совхозуудай бэлдхэлэй ябаса тухай» СССР-эй Министруудэй Советэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол болбол 1949 ондо үндэр ургасын түлөө тэмсэлдэн бүхы колхознигуудай, МТС-үүд ба совхозуудай хүдэлмэрилгшэдэй программана болохо еһотой. Ногайгай партийна организацинуудай, советскэ ба хүдөө ажыхын органуудай зорилгын хадаа энэ тогтоолой удхашанары үргэнээр ойлгуулаха ба тэрэнни дүргэхын түлөө мурсысөө эмхидхэхэ ябадал дээрэ байха юм.

«Мүнөө үдэ гол шухала зүйл хадаа колхозууд, совхозууд ба МТС-үүд болбол мүнөө хабарай полевой хүдэлмэрилгшэд саг соонь ба бүхы талаараа бэлдэхэ, хабарай тарилгы эмхитгэйгээр үнэргэхэ, нигжээ үндэр ургаса абалга хангаха ябадал мүн болоно», — гэжэ партиин Ц. О. «Правда» газетэ бэшээн байна.

Хабарай тарилгада бэлдхэлэй шиндхэхы шанартай үе мүнөө болоод байна. Хэдэн олон аймагууд ба МТС-үүд полевой хүдэлмэринүүдтэ муу бэшээр бэлдэнэ. Ка-

Айл бүхэндэ радио оруулха

Түрүүшүүлхээ жэшээ абаха

Колхозууды радиофикацияла тухай айгуулалтын хүдэлмэри Ярууны аймагай зарим колхозуудта муу бэшээр ябуулагдана. Энээнэй ашаар, Эгэтын сомоной Сталиной нэрэмжэтэ, Домны сомоной «Улаан Туяа» болон Үхэр шотагай Сталиной нэрэмжэтэ колхозуудта столбууд түргэнөөр бэлдэхгэжэ байна.

Аймгай радиофикация хуулиар радиоприемни-гүүд асарба. Мүн радиопро-дукторнууд болон бусад шухала хэрэгсэлүүд ойрын сагта магази-нуудта дэлгэрхэ байна. Аймагай хэлхээ-холбооной тагаг колхозууд радиоузелнуудта хүдэлмэрил-хэ мэргэжэлтэды бэлдэхэ курс февралын 15-да нээгээ.

Эгтөөр, энэ шухала хүдэлмэри аймагай бүхэ колхозуудта нэгэ жэгдэ найнаар эмхидхэгдэнгүй. Жэшээнь, Ворошиловой нэрэмжэтэ ба «Улаан Яруун» колхозуудта радиофикациян талаар ямаршэ хүдэлмэри ябуулагданагүй. ВКП(б)-

гэй Обкомой III Пленумэй тогтоо-лые бэлдүүлхын тулада дээрэ нэр-лэгдэнэ колхозуудай партийна эхин организацинууд оролдоогүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Аймагай олонхи колхозуудта радиофикациян хүдэлмэринүүд хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнгүй. Мүн улаан булангууд болон ун-шалгын байшангуудта радиоприем-нигүүд тодогодоогүй байбаар. Кол-хозуудай тархан ажалай бригада-нууд ба мал ажалай фермнүүдые радиофикация хүдэлмэри хэгдэ-нэгүй.

Гадна, Иснингын сомоной Лени-нэй нэрэмжэтэ ба Ульдиргын сомо-ной Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд-та радиоузел бии юм. Тус радио-узелнууд 150—200 точконуудтай байха еһотой аад, оройдоол 25—30 точконууды хангажа шадана.

Радиофикациягаар түрүү колхо-зуудай хүдэлмэрин дүй дүршэлые хаа-хаанагүй үргэнөөр дэлгэрүүл-хэ хэрэгтэй.

Вас. Соловей.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удэс № 1 хургуулин 9-дхи классай хурагша А. Абакиншов инча бүрин спортнуудые шудалахай. Энэ хуруунь вольфиягэр республиканска урладаада түрүү хуури эзэлжэ, өдиршүүлэй группана республикын чемпионотой нэрэвэгдэ хүртэбэ.

М. Миневэй фото.

Колхозууды радиофикациягад бэлдхэл

Январь нара соо болоно ВКП(б)-гэй Кяхтын айкомой пленум энэ он соо колхозуудай центр-нүүды ба хуури ехэ ехэ пункт-нууды радиофикацияга гэгэн тог-тоол абдан байгаа. Тус тогтоолы бэлдүүлхын зорилгоор, Кяхтын ай-магай колхозуудта бэлдхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана.

Мүнөө аймагай колхозууд радио-аппаратууды худалдан абаха ба тэрэннэ тодхохо тухай «Союз-

техрадногий» конторотой хэлсээ баталжа байнад. Гэхэтэй хамта, колхозуудай радиотой болохо яба-далдан аймагай хэлхээ-холбооной конторын хүдэлмэрилэгшэд халуун туһаламжа үзүүлэд.

Февралын 10-аа хэлхээ-холбо-ной Кяхтын конторын дэргэдэ кол-хозуудай радиотехнигүүды бэлд-хэхэ курс нээгдэбэ.

Б. Ширеторов, манай корр.

Радиоузел муугаар хүдэлмэрилнэ

Хэжэнгын аймагай Дээдэ-Ху-данай сомоной «Ударник» колхозой радиоузел үүдэ хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилдэг болошонхой.

Энэ радиоузел хамта 76 точко-той юм. Тэдэ, репродукторнууд дутагталтай дээрээ оройдоол 53 радиоточконууд хүдэлмэрилнэ. Тип-

хэ муртөө репродукторнуудай эбдэрхэй ба хуушаран шалтагаан-аа радиоаппаратууд хүдэлмэри муу-гаар куулдага.

Монтерой үгы дээрээ эбдэрхэн точконууды заварилха хүдэлмэ-ри саг соогоо хэгдэнгүй.

Р. Цыбиков.

Энээнше мэдэхэ гүт?

Анха түрүүшын самолёдые

А. Ф. Можайский зохёон юм

Ородой моряк—нэгэдэхи рангын капитан Алек-сандр Федорович Можайский 1876 ондо дэлхэй дээрхи анха түрүүшын самолёт бүтээгэдэ, тэрэнэ 1881 оной ноябрийн 3-да гэршэлүүлэн байгаа.

Можайскийн зохёон самолёдоор 1882 оной ию-линь 20-ой үдэр Красное Селодо ниидэжэ үзэһэн юм. Тэрэнэй хойто тээ, 20 жэлэй үнгэрөөд байхада фран-цуз Адер, англичанинууд Филипп ба Максим, амери-канецууд Ленчи болон Райт гэгшэд А. Ф. Можайскийн бүтээгээшэе нажаагажа, аэроплан дархалхан байна.

Александр Федорович Можайскийн энэ гайхамшаг зохёолдо зориулагдан, тусхай выставкэ Москвада нээг-дэнхэй.

СПОРТ

Ябгаар ба санаар урилдаан

Кяхта городто залуушуудай ябгаар ба санаар урилдаан-гын кросс үнгэрэгдэбэ. Крос-то 12 команданууд хабаа-далсаа. Хамтадаа 600 хүн урилдаа. Командна түрүү хууринууды хүдөө ажахын техникум, педучилищн, дунда хургуулинууд, медресанууд-дай хургуули гэхэ зэргын коллективүүд буяалдаба. Командна түрүү хуурины хүдөө ажахын техникумэй команда эзэлэе. Тус тусай урилдаанда мүн энэ хургуулин студент Алексеев түрүү хуури эзэлэбэ. Тэршэлэн эдиршүүл санаар ба ябгаар урилдаага.

Кроссто хабаадаган 100 гар-хан хүн ГТО-гэй значогто, 37 хүн БГТО-гэй значогто нор-монууды үгэһэн байна.

Хүдөөгэй залуу санаадайд БМАССР-эй түрүү хуури эзэлэлгын мурьсоон

БМАССР-эй Министрүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкуль-тура ба спортын хэрэгые эрхил-хэ республиканска Коми-тет Улан-Удэдэ мартын 5—7-ой үдэрүүдтэ хүдөөгэй залуу санаадайд республиканска мурьсоо үнгэрэгдэбэ. Эндэ эршүүл 10 ба 18 километртэ, эхэнэрүүд 5 ба 8 километртэ урилдааха байна. Тэршэлэн эршүүл ба эхэнэрүүдэй эс-тафетэ үнгэрэгдэхэ юм.

Хилын саана юун болоноб

Советскэ Союзда эд товарнуудай сэнгүүдэй шэнэ химдаруулагдаһан тушаа

ПОЛЬША

ВАРШАВА, мартын 1. (ТАСС). Советскэ Союз дотор нитын хэр-гэлэй эд товарнуудай сэнгүүдые саашадан химдаруула тухай СССР-эй Министрүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол тухай дэлгэрэнгэ мэдээсэлүүдые Польшын бүхэ газетүүд толило.

«Табанжэлийн» түсэбтэ амжал-татайгаар дүргэнэй ашаар СССР-эй ажалхан арадай баян хайхан байданын улам ургана» гэгэн гар-шагтай мэдээсэлы «Трибуна Лю-ду» газетэ толило.

Советскэ Союздахи юумэнэй сэнгүүдэй химдаралга хадаа ажал-шадай бодото салын хүлэнэй улам урганан тухай гэршэлнэ гэжэ, «Речь Посполита» ба «Дзенник Господарский» газетүүд тэмдэглэ-нэ.

ДАНИ

КОПЕНГАГЕН, мартын 1. (ТАСС). Советскэ Союзда нитын хэр-гэлэй эд товарнуудай сэнгүү-дэй химдаран тухай мэдээсэлые мүнөөдэр «Ланг О Фольк» газетэ-тэ эли газарта тунхаглаба. Роз-нично сэнгүүдые химдаруула тухай Советскэ Правительствын ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолы ашаар, советскэ эд хэрэглэгшэд 1949 он дотор 71 миллиард шахуу түхэргөө алмаха байна гэжэ тус газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Советскэ Союз дотор юумэнэй үнэ сэнгүүдэй химдаруулагдаһан

АНГЛИ

ЛОНДОН, мартын 1. (ТАСС). Советскэ Союз дотор рознично сэнгүүдые мартын 1-һээ хойшо хим-даруула тухай СССР-эй Министр-үүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолы «Дейли Воркер» га-зетэ түрүүшынгээ хуудананай эли газарта тунхаглаба. 16 харын тур-ша соо юумэнүүдэй үнэ сэнгэе та-бадаһа химдаруулан ябадал бо-лоно гэжэ энэ газетэ заана.

Тус мэдээсэлы «Таймс», «Дейли экспресс», «Ньюс критикл», «Дейли мейл», «Дейли геральд» ба бусад газетүүд мүн лэ үгэһэн байна.

«Дейли геральд» газетэ гаршаг соогоо тунжжэ дурсана: «Россида юумэнэй үнэ сэнгүүд химдаруула-дажа байна».

США

НЬЮ-ИОРК, мартын 1. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» ба «Нью-Йорк геральд трибюн» газетүүд Со-ветскэ Союз дотор юумэнэй сэн-гүүдэй химдаруулагдаһан тухайда Ассошиэтед Пресс агентствын москвоско корреспондентын мэд-дээсэлые түрүүшынгээ хуудана-нуудта толило.

ФРАНЦИ

ПАРИЖ, мартын 1. (ТАСС). Рознично сэнгүүдые химдаруула

тухай СССР-эй Министрүүдэй ведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тоол тухай мэдээсэлые парти-радио дамжуулаа.

ИТАЛИ

РИМ, мартын 1. (ТАСС). Ра-дио мүнөөдөр тусхай мэдэ-тунхаглан, тэрэн соогоо нид-дурсаба: «Советскэ Правите-льствын ба ВКП(б)-гэй ЦК хадаа нид-хэрэглэй элдэб эд товарну-унэ сэнгүүдые мартын 1-һээ хойшо химдаруулахаар шиндхээ».

ГОЛЛАНДИ

ГААГА, мартын 1. (ТАСС). Голландска үглөөгүүр гарадаг га-зетүүдхэ гансал «Агглемейн даг-гет» хэлиберальна газетэ тус-хайн хууданандаа, СССР-тэ мүнэй сэнгүүдэй шэнээр химда-лагдаһан тухай тобшоор мэдэ-бэ.

ФИНЛЯНДИ

ХЕЛЬСИНКИ, мартын 1. (ТАСС). Финскэ радио хадаа эдэ-хөө хэдэ хэдэн зүйлүүдэй сэнгүү-дэй химдаруула тухай СССР-эй Министрүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй ЦК тогтоол гаргаа гэжэ зуураа, нигэжэ нэмэнэ: мүнөө сэнхүдөө оруулагдаһан энэ тоолынь түхэргэй худалдан а-шадалы ба бодото салын худ-дэшэлүүлхэ, тэршэлэн тар-гайл олзынь ехэ болгохо зор-той

МНР-эй Министрүүдэй Соведэй заседани

УЛАН-БАТОР. (ТАСС). СССР

ба МНР-эй хоорондо хани бар-исаатай байха ба харилсан тулалсаха тухай договор, тэршэлэн экономика ба куль-турна хани харилсаан тухай хэл-сээнүүдые 1946 оной февралын 27-да баталһан хойшо гурбан жэл болоһоной ойд зориулагдажа, столицын партийна; нитын орга-низацинууд ба ажалшадай түлөө-лэгшэдэй хабаадалгатайгаар МНР-эй Министрүүдэй Соведэй баярай заседани Улан-Баторта хэгдэ.

Тус заседани дээрэ маршал Чой-балсан; Бага Хуралай президиумэй түрүүлэгшэ Бумандэ, Монгол арадай-революционной партийна ЦК-гэй генеральна секретарь Цеден-бал, МНРП-гэй ЦК-гэй Политбю-рогой гшүүд; премьер-министрий орлошонор; министрүүд, Бага Хуралай президиумэй гшүүд; МНР-тэ байгаа Советскэ Союзай онсо ба бүрин эрхэтэ посланник Приходов, МНР-тэ байгаа СССР-эй Худалдаа-наймаанай түлөөлгшын орлогшо Абаков хабаадаба. Бая-рай суглаанда хабаадагшад нэр-мэ ехэ оваци хэжэ, Хүндэлэй Президиумдэ ВКП(б)-гэй ЦК-гэй

Политбюро нүхэр Сталин түрүүтэй-гээр хунгаа.

СССР ба МНР-эй хоорондо хани харилсаатай байха ба харилсан ту-лалсаха тухай договорто гар та-биһаннаа хойшо гурбан жэл боло-һоной ой тушаа премьер-мини-стрын орлогшо Шараб элидхэл хэбэ. Энэ договорой МНР-тэ али зэргэ ехэ удхашанартай байһан тухайда хэлхээ зуураа, элидхэлшэ нигэжэ тэмдэглэбэ; энэ түхэтэ договор хадаа агууехэ Советскэ Союз ба монгол арадай хоорондо батажа-хан хани барисаае улам ехээр хүржөөгөө. Саашада ургаха ба халбаран бадарха үшөө бүри үргэн-эхэ арга-боломжонуд манай. Эхэ ороной үмэнэ нээгдэ. Өөрингөө экономика ба культурые табанжэ-лэй түсэбэй еһоор, хэлбэршэгүй хүржэһэн байгаа манай ороной ам-жалтанууд — хоер оронуудай хоорондын хани харилсаанай аша мүн болоно. Монгол арад эдэ бүхэ амжалтанууды Советскэ Союзай арадуудтай хани барисаатай бай-һанай ашаар, СССР-эй зүгһөө үзү-лэгдэдэг туһаламжын ашаар туй-лаа.

Гадаадын дарлалтаа абараша, хайн хайхан сэдхэлтэ, агууехэ ха-

ни нүхэр тээшээ — Советскэ Со-юзтэ, бүхэ дэлхэйн ажалшад-вождэ ба багша агууехэ Ста-лэнь монгол арад баясхала-гаар хаража байна.

Советскэ ба монгол араду-дэбэршэгүй хэтэ мүнхын хани барисаатай хүндэлхэдэ, агууехэ эли-найн хүндэлхэдэ зориулан ху-дэлэн баярай үгэнүүд нэрбеме-овацар утгагдаа. Баярай засе-дээрэ хабаадагшад нүхэр Ста-лэнь эльгээхэ амаршалгы тон хэ-рай оршомбайдалда баталжа ба. Тэршэлэн нүхэр Молот, Шверигтэ, Микоянда амарш-нууд баталагдаа. Маршал Чой-санда эльгээхэ бэшгэй текст ү-дэгдэн байха юм. Заседани дүрхэхэдэ, советскэ ба монгол дуудай хани барисаатай хүнд-лэ зориулагдан, Улан-Бато-р театруудай артистуудаар концерт харуулагдаба.

Харюусалгата редактор Д. Д. ЛУБСАН

МУНӨӨДЭР НИНОТЕАТРУУДА

«Прогресс» «Воздушные акроб» «Эрдэм» «Страницы жизни»

Ленгоркоопинсоюзай

«Химпром» гэжэ артель ягаан гэзгэй бэхин поронко худалдаа захилуудые абана. 1933 ондо 200-300 грамм үндэда бүтэ-лэгдэха байна. Захишада бэл-гэдэхэ станци хүртээр тунха-г хэвгэнь пакет бүрүн 50 мкг худалда-наймаанай хуульга-20 процент.

Захила абаха адресны: Лен-град, Садовая ул. 32, телефон 51.

ЛЮКС- гэжэ ленинградска артель

болло худалда-наймаанай ба промшленна организацитай өөрынь хэлэн эд хэрэгсэл-дые худалдаа юм гэжэ дурсна гэгдэ: пальтоонуудай ба ко-муудай үнэ бүрүн шэгтэн элдэһэн һамууд.

Захила хэлэхэ адресны: Лен-град, Апраксин двор, корпус 6/1. Захижа абаха юумэнүүд, энэ ба хүрэгжэ абаашаа ус-лууд захишын туруушын эрхил-хэ хэрэгжэбэ.

Ленгорпромосоюзай «Победа»

жэ ленинградска артель болло худалда-наймаанай ба промшленна организацитай өөрынь хэлэн эд хэрэгсэл-дые худалдаа юм гэжэ дурсна гэгдэ: пальтоонуудай ба ко-муудай үнэ бүрүн шэгтэн элдэһэн һамууд.

Захила хэлэхэ адресны: Лен-град, Садовая ул. 32, телефон 51.